

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra 25 K Félévre 150 K
 Negyedévre 75 K Egész évre 300 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr. Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Az aradi mementó

Hüvös őszi szellő fujja, fujdogálja a 70 esztendőös magyar gyászt az aradi sáncok felől s belésírja panaszát, bánatát az ezeréves nemzet rabigába hajtott népének. S ahogy az alföldi nagy, rónaságra ér a gyászhozó szellő, megtefrik könnyel, jajjal, keservvel esordultig és nem a múlt emlékét hozza egyedül, hanem a jelen vigasztalan szomorúságát is. Égigérő jajkiáltását, velőkigható panaszszavát, megrázó tragédiáját a tizenhárom nemzetnek, mely könnyelmű nemtörődomséggel és bűnös hiszékenységgel hónapok alatt poecékolta az évezredek örökségét. És zokog, sir, ri az őszi szél Arad felől...

A nemzet gyásza pedig hangos figyelemzáróvá változik át a jelen fájdalomtól. Mementójává, intőjelvé a nemzeti magyarságnak, annak a hősiességnek, mely az aradi tizenhárom juttatta a hitvány ellenség bosszúálló bitójára s amely oly megrázóan fontos emlékét állította Aradon a magyar hősiességnek, a magyar hűségnek és becsületnek. S ez a mementó nem áll meg a hegyek előtt, nem ül el a völgyekben, hanem erdőn, mezőn, folyón, vizen keresztül törve visszhangozza szavát az Aldunától a Dunajecig, a Lajtától a Kárpátokig. És tudtul adja országnak, világnak, ellenségnek, jóbarátnak, hogy az aradi tizenhárom nem halt meg ott a sáncok között, hanem apáról fiúra szállva tovább él a nemzetben mindaddig, míg egyetlen hű fia van a sokat szenvedett hazának, míg egyetlen szegényfolt homályosítja a ragyogáshoz, fényhez szokott büszke magyar nevet.

1849 október 6. — gyászos időpontja a magyar történelem dicsőség és napjainak, tragikus befejezése a magyar szabadságért vívott titáni küzdelemnek, mely közel vagy ma a megcsufolt, kigunyolt magyar nép lelkéhez! Mintha most hallanók a meggyalázott 13 hős tábornok önértékes tiltakozását, mintha most éreznők azt a néma, mélyreható bánatot, mely a nemzet szívét, lelkét 70 évvel ezelőtt átjárta!

Óh, hisz ma nem tizenhárom tiltakoznak, panaszkodnak, szenvednek és jajgatnak a nemzet nagy tragédiája miatt, hanem milliók és milliók!

S az ő jajjuk és gyötrelmük alig különbözik a tizenhármakétól, sőt talán még tragikusabb, még megrázóbb annál!

... S a hüvös őszi szellő fujja, fujdogálja felénk a 70 éves aradi magyar gyászt, melybe belesírja a jelen panaszát és keservét.

És vigasztalásul hozza magával, hogy Arad után is volt föltámadás: jönni fog és jönnie kell annak a ma gyásza és tragédiája után is!...

A Felébredt Magyarok a régi munkapárt ellen

Budapest, okt. 5. (N. St. t. j.) A *Felébredt Magyarok Politikai Pártja* október 3-án tartotta volna alakuló nagy-gyűlését, amelyet azonban a rendőrség nem engedélyezett. A vezetőség elhatározta, hogy az agitációt a legnagyobb évével indítja meg. Az új párt egyik tagja a következőket mondta:

A franciák a román-magyar tárgyalásokról

Páris, okt. 5. (Nemzeti St. tel. jel.) Az *Eclair* cikket közöl, a magyar-román gazdasági tárgyalásáról.

— A két ország között a létrejött közlekedésnek. — írja — a franciák csak örülhetnek.

A mai legymatag politikai irányzat amellyel a nagy tömeg nincs megelégedve, a keresztyén kurzust esőbe vészi. Reméljük, hogy mi megakadályozzuk a régi munkapárt feltámadását, amelyre minden előkészület megtörtént. A Felébredt Politikai Pártja semmiféle más párttal nincs összeköttetésben.

Magyarország ezzel a tárgyalásával bizonyítékát adta jóakaratainak.

Megállapítja a lap, hogy Bukarestben nem helyeslik fenntartás nélkül a kis-antant támadó jellegét.

Vass miniszter a kenyérkérdésről

Budapest, okt. 5. (N. St. t. j.) Vass József közlekedési miniszter legutóbb *Szegedet, Hódmezővásárhelyt és Miskolcot* látogatta meg. Utjáról a miniszter a következőket mondta:

— Én miniszternek, magyarul szolgának érzem magamat, s a magyar nemzetnek a magyar népnek szolgálók. *Azért járom az országot, hogy a kenyér eljusson azokhoz, akik bár nem maguk termelik azt, de munkájukkal fogják az országot talpra állítani, s a boldogulás útjára téríteni.* Az ország területén élő állatállatok összeírása megbízhatatlan, rossz. Újra kell ezt rendezni, mert az országban 1 millióval többet vettek fel az állatállatok katasztrófái. Most acél fésűvel, de kifogom fésűlni ezt a hibát.

Bolsevikiek Milánóban

Milánó, okt. 5. (Nemzeti St. tel. jel.) Az *Epocha* vezércikkben felhívja a hatóságok figyelmét arra a veszedelemre, hogy sok bolsevik agitátor, leg többje álmagyar és orosz érkezett Milánóba.

Recseg a szovjet uralom

Berlin, okt. 5. (Nemz. St. tel. jel.) Minden jel arra mutat, hogy a bolsevista uralom vége felé közelodik. Egyrészt a lengyel nyomás, másrészt Wrangel seregének diadalmos előrehadása siettetni a véget, amelyhez a belső elkeseredés is hozzájárul. A Berliner Tageblatt közli a *Matin* varsói híret, melyszerint az orosz déli hadsereg megadta magát és ezzel Wrangel serege újabb 35 ezer fogolyhoz jutott.

Bécs, okt. 5. (Nemz. St. tel. jel.) A Havas ügynökség jelenté Varsóból: A bolsevisták teljesen szétszórva, futva menekülnek minden fronton. Baranovics, Lida, Zlomin és Pinsk városát elfoglalták a lengyelek s a vörös hadsereg nagyrészt megsemmisítették.

Valutaárfolyamok

Budapest, okt. 5. (N. St. t. j.) A mai napon a valutapiacra a következő árfolyamokat jegyezték: Napoleon 989-95, font 1140-75, léva 5-10, dollár 332-42, francia frank 23-28-70, marka 5-30-37, líra 14-20-40, Bécs 98-50-90-50, rubel 328-332, lei 6-28-43, szokol 4-28-51, francia dinár 10-70-11-90.

A cseh hóhér Pozsonyban

Bécs, okt. 5. (Nemz. St. tel. jel.) Prágából jelentik, hogy *Wohschléger* állami hóhérért értesítették, hogy készüljön el s menjen Pozsonyba ahová az már el is utazott. Kirendelése összefügg a csempészet ellen elrendelt ostromállapattal.

Ausztria és Magyarország

Gráz, okt. 5. (Nemz. St. tel. jel.) *Seitz* a nemzetgyűlés elnöke tegnap nagy beszéde, mondott a szociáldemokrata-párt választási gyűlésén. Megállapította, hogy a mostani Ausztria gazdaságilag életképtelen. Ausztria számára csak két lehetőség van: Helyreállítani a Duna-szövetséget, a régi Ausztriát, vagy csatlakozni Németországhoz. *A szegény Magyarországhoz csatlakozni annyit jelent mint ha két koldus összeáll s azt hiszik hogy ők milliósok.* Ezzel szemben a Németországhoz való csatlakozás gazdaságilag is előnyösebb lesz.

A csehek Komáromban

Bécs, okt. 5. (N. St. t. j.) Egyik bécsi lap munkatársa hosszabb cikkben számol be a komáromi állapotokról.

— A magyar városban most két nagy párt, a keresztyénszociálisták és a szociáldemokraták küzdenek egymással izzó gyűlölettel. Az élelmezési zavarok állandóak, a vasuti összeköttetés rossz, az üzletek panganak, munka nincs, a lakosság nélkülözése óriási. A rend csak látszólagos, s az ostrom állapot magyarázza ezt. A munkanélküliség óriási mérvet öltött. A listát olyan keverékekből áll, hogy azt egy vegyész sem tudja megállapítani s mivel ebből kifolyólag több megbetegedés történt ennek élvezetétől tiltották a lakosságot. A tisztviselőket nem tudják fizetni. Legutóbb 31 vármegyei tisztviselőt bocsátottak el emiatt.

Az uzorabíróság első ítéletei

Budapest, okt. 5. (Nemz. St. tel. jel.) A uzorabíróság ma hirdette ki az első ítéletet *Bucsek* Jakab, *Daninger* László és *Kaiser* Zsigmond árdragitási ügyében. Bucseket 2 hónap fogházra 15 ezer korona pénzbüntetésre, Daningert 6 hónapi és 15 ezer, Kaisert 8 hónap fogházra és 20 ezer kor. pénzbüntetésre ítélte. A botbüntetés alkalmazásától a bíróság eltekingett.

Megint a gazda!

Győr városa felirattal fordult a kormányhoz, hogy a buza és termékeinek árát lejjebb szállítsa, mivel a drágaságnak a kenyér drágulása az indító oka.

Ha a buza árának leszállításával tényleg megfelelő áresést lehetne elérni az összes vonalon, akkor mint gazda, minden fentartás nélkül azt mondanánk, hogy igenis le az árral, dacára annak, hogy minden más cikk áremelkedése eddig sokkalta nagyobb volt, mint a buzáé.

Sajnos azonban, nem így áll a dolog. A drágaságot nem a buza magas ára csinálta, hanem a *külföldi és belföldi zsidóság összehatása*. Míg a külföldi pénzcsoportok (70 % zsidó vezetés alatt) azon mesterkednek, hogy valutánkat minél jobban leszállítsák, addig a belföldi hazafiak mindent elkövetnek, hogy minél több nemzeti vagyont külföldre vigyenek és érte minél több haszontalan cikket behozzanak, mely üzérkedés ismét csak pénzünk leromlására vezet. Tehát nem a buza ára és nem a gazda az oka, hanem elsősorban az üzér. Egy további ok pedig a *magyarság fejeletlensége*. Ha a keresztyén társadalom egyes csoportjai (egyletei stb.) odahatnának, hogy *bojkottáljunk minden behozott cikket*, akkor megtörik a jég.

Nem kell egyéb, mint *kitartás, erős elhatározás* úgy a *férfiaknál, mint a nőknél*, hogy nem veszek új kalapot, divatos ruhát, hogy nem baj, ha könyöken stb. foltos a ruhám, mert ígyis úgyis az maradok, aki voltam, ha egyik vagy másik nem ütözik meg azon, hogy ez vagy az tehetné és mégis foltosan jár: akkor van rá remény, hogy a drágaság és a mesterkelt valuta-rontások megszűnnek.

De addig míg drágábbnál-drágább selymek, kalapok stb. haszontalan csemegék, mint citrom, kakao, rizs, csokoládé stb. garmada számra tarkítják a kereskedők kirakatait és akad rá vevő, addig ne is álmodjunk olesóságról és ne keressünk bünbakot, de különösen ne találjuk azt a gazdában, kinek egyedül köszönhető, hogy úgy, ahogy, de megvagyunk és nem sepertek még el egészen.

Míg a háború tartott, addig a gazda fiaival ott vértett a harctéren, családja itthon maradt tagja pedig dolgozott annyit, amennyit egyetlen más társadalom tagja sem dolgozott. Mikor mindenki munkájáért annyit kért, amennyit akart, akkor a gazda termését lefoglalták és a termelő megkérdezése nélkül állapították meg annak árát, most pedig, mikor a gazdaságát úgy, ahogy rendbe akarja hozni, jön az állam a tízszeres adóval, a város pedig az annak 50 százalékos pótdórával, mely a gazdák szempontjából nem leszállítása a pótdórnak, hanem körülbelül háromszorosa a régi alapon fizetett pótdórnak.

Hol marad a munkabér aránytalan emelkedése és a 146 K-ért bekövetelt tengeri elégtelensége?

Ily viszonyok mellett a gazdálkodás teljesen megbénul, a termelés folytonossága megszűnik és következik majd egy oly korszak, melyhez képest a mostani év a hét kövér esztendő egyiké. Ne a gazdára kiáltunk kigyót békát, mert az munkájával a közért, a nemzetért dolgozik, hanem keressük a bajt ott, a hol van és azt e sorok elején kifejtettem. A tisztviselőknek nemcsak a buza drága, hanem drága a ruha, cipő, fa stb. sőt sokkal drágább és mégis akik ezen cikkeket drágítják, azok ellen nincs szó.

Tehát az *egész vonalon le a drágasággal* nem pedig egy oldaluan, mert azzal nincs segítve a bajon.

Erősebb kézzel és elhatározással kivágni a daganatot, akkor biztosabb és gyorsabb lesz a gyógyulás!

Fenti cikket lapunk egyik hűséges gazdolvásója küldte be, s részben talán válasz kíván lenni minapi vezető cikkünkre. Olvasónk fejtegetését egészben magunkévá tesszük, s a baj orvoslását ismételtelen mi is abban szeretnők megtalálni, hogy a fölösleges behozatallal ne járuljunk hozzá magunk is a mesterségesen amugy is leszorított valutánk még rosszabbá tételéhez. Ehhez azonban *erős nemzeti közszellem szükséges*: mely a magyarságból már csaknem teljesen kiveszett. Egy megingathatatlan,

esküszertü fogadalom, kemény elhatározás, amit annyival könnyebben állhatnánk, mert hiszen az idegenekkel szemben előnyösebb helyzetben mi vagyunk, akiknek enni valónk van, s nem ők, akik a mi élelmi-cikkeinkre vannak szorulva.

Gróf Zichy Géza hangversenye

A balsors elvette tőle a fél kezét, de a jószerepese viszont megáldotta őt művészi lélekkel, mely tudott halhatatlan alkotásokat teremteni és birt félkézzel is úgy zongorázni, hogy nemcsak hazánknak, hanem az egész művelt világnak is hódoló elismerése szállott felé. És most, élte alkonyán, eljön hozzánk városunkba, mert — ugymond — „akarok még életben egy utolsó hangversenyt tartani és pedig Debrecenben.” Ha még hozzáadjuk ezen kijelentéshez azon elhatározását is a főurnak, hogy ezen koncert tisztá jövedelmét *teljes egészében a hadirokkantak javára kívánja fordíttatni*, akkor, úgy véljük, lehetetlen bizonyos elfogódottság, bizonyos nemesítő meghatottság nélkül erre a készülődő estére gondolni. A művészi ihletettség és a krisztusi szeretet kelnek itt magasztos versenyre, melynek végig élvezésére bizonyára nem kell senkit sem ösztökélni. Mindenesetre az anyagi siker is fényes fog lenni.

Az este rendezését az *Arany János-Társaság* vállalta és *f. hó 16 án, szombaton este fél 8 órakor lesz az a Vigszínházban*. A műsor egyenesen dús gazdag, de ebből is — egész természetesen — Zichy grófé a legnagyobb rész. A számok a következők:

1. Magyar ábránd, zongorázza gr Zichy Géza.
2. Énekszám.
3. Felolvasás gr Zichy Géza „Élményeim a bolsevizmus alatt” c. művéből.
4. Wespriény Andor hegedűl.
5. Szerelmi ábránd, zongorázza gr Zichy Géza.
6. Zivuska Andor verseit szavalja Bakoss Sarolta.
7. Faust ábránd, zongorázza gr Zichy Géza.
8. Elnöki zárszó.

A további részletekről az est rendezőse a „Hajdúföld” utján fogja a közönséget még idejében értesíteni.

Kiutasították a háború alatt beözönlött zsidókat

Budapestről jelentik, hogy a m. kir. belügyminiszter a minisztertanács hozzájárulásával az 1903. évi V. tc. 10. szakasza alapján rendeletet adott ki az *1914 óta hazánkba bevándorolt zsidó fajhoz tartozó külföldiek kiutasításáról*.

A kormány, amely a keresztyén nemzeti irányzat intézményes biztosítását és gyakorlati megvalósítását tüzte ki zászlajára, a hazafias közvéleményben már régóta megnyilvánult, de eddig nem eléggé méltányolt jogos közóhajnak is eleget tesz, akkor, amikor az ország jól felfogott érdekében ezeknek a tulnyomó részben a *gazdasági életre káros, sőt gyakran az államrendre is veszélyes, nem kívánatos elemeknek* haladéktalan kiutasítását rendeli el.

A *rendelet üdvös hatása az élelmezési és lakásvizonyok terén is várható* és már bizonyosra vehető, hogy a vagonlakók elhelyezésének régóta vajdó kérdése is rövid időn belül teljesen megnyugtató megoldást fog nyerni.

A *belügyminiszter* éppen azért, hogy e halasztást nem tűrő, közérdekű célok minél előbb megvalósuljanak, *hatóságainak szigorú köteletségévé teszi, hogy a rendeletet a legnagyobb pontossággal, a legsürgősebben hajtsák végre*. Az ügy teljes sikere érdekében azt is elrendeli, hogy a kiutasítások technikai fogantatásáig a kiutasítottakat családtagjaikkal együtt *interdálni* kell.

A megalkuvást nem tűrő rendelet hatálya alól csak azok a zsidó fajhoz tartozó külföldiek vannak kivéve, akik vagy külföldi államok hivatalos megbízásából tartózkodnak az országban vagy fontos magánügyben beigazolhatóan rövid időre jönnek az országba. Ez a kivétel azonban a galíciai lengyel és orosz zsidókra nem vonatkozik, mert ezek beözönlését a hatóságok ezután is mindenképpen megakadályozni kötelesek.

A népbiztosok bünpörének

hétfői főtárgyalását újból egy incidens zavarta meg. Mikor az egyik tanu bejejezte vallomását, *Agoston Péter* több új kérdést intézett a tanukhoz, majd megjegyzéseket s észrevételeit tette meg a vallomásra.

Stokker elnök figyelmeztette *Agostont*, hogy kérdéseket intézhet, de megjegyzéseket nem tehet, mert ellenkező esetben rendbűntetéssel sújtja. Dr *Kis Jenő* *Agoston* védője kijelenti, hogy igenis joga van a perrendtartás szerint észrevételeit megtenni. *Stokker* elnök újra kijelenti, hogy nincs joga és rendreutasítja a védőt, aki ismét felszólal, mire az elnök újból rendreutasítja, majd a bíróság határozatát kéri. *Kis Jenő* után *Berend* és *Székely Aladár* védő is felszólal hasonló szellemben, majd szó nélkül elhagyják a termet.

Aczél főügyész helyettes indítványozza, hogy ezeket a védőket, meg akik állandóan távol maradnak, zárják ki a védelemből. A bíróság azután határozathozatalra vonult vissza s a határozatát kedden hirdette ki, mely szerint megállapítja, a törvényszék, hogy dr *Kiss Jenő*, dr *Berend Béla* és dr *Székely Aladár* védők a tegnapi tárgyaláson olyan rendezavaró magatartást tanúsítottak, hogy ezért a tárgyalás nem volt folytatható. Ezért a három ügyvédet a további tárgyalásokból kizárja.

Ezután felszólította a három védőt a távozásra, akik összeszedve iratesomójukat, szó nélkül távoztak. Majd dr *Nagy György* védő állt fel szólásra s rövid szünetet kért a további teendők megbeszélésére. De hogy azt a látszatot elkerüljék, mintha a tárgyalást huzni akarnák, indítványozza, hogy a tárgyalást folytassák s míg ők tanácskoznak, egyik védő bent marad.

Elnök ezt elfogadja s megkezdik egy tanu kihallgatását. A védők ezalatt tanácskozást folytattak, ami még most is tart. Hír szerint valamennyi védő lemond a védelemről.

Szabósegéd mint törvényszéki elnök

Müller Gyula az ötös tanács előtt

Müller Gyula, 53 éves szabó, aki a proletárdiktatura alatt a forradalmi törvényszék III. számú tanácsának volt az *elnöke*, állt ma a gyorsított ötös tanács előtt 20 rendbeli személyes szabadság megsértésének büntetvével, 5 rendbeli személyes szabadság vétségével, zsarolással, zsarolás kísérletével, izgatással és orgazdaság büntetvével vádolva, amit mint forradalmi törvényszéki bíró követett el, mert körülbelül 20 embert részben elítélt, részben felmentett, azonkívül jogtalanul fizetést is vett fel. Elnök *Benkő Lajos* volt, a vádat *Baróthy Zoltán* kir. ügyész, a védelmet dr *Nemes Armin* látta el.

A hosszú vádirat felolvasása után a törvényszék megkezdte *Müller* kihallgatását, aki egy elemi iskolai képzettsége dacára is igen értelmes embernek látszik. Szép, szabatos mondatokkal, sok helyen szónoki páthosszal adja elő védekezéseit.

Őt a kommun elején Szatmárba küldték s amikor hazajött, a lapokban olvasta, hogy kinevezték forradalmi törvényszéki elnöknek. Ezután hosszu beszédben ecseteli, hogy miért vállalta el azt a megbízatást. Őt mindig a város érdeke vezette s ítélezéseiben is mindig, mint ember járt el.

— Ha csak egy ember mondta volna akkor, hogy „ne tul a kaptafán”, s hagyja ott a helyemet, örömmel elmentem volna! — mondotta szenvedélyes hangon. A vádpontokra s az ítéletekre nem emlékszik már, de nem is tagadja. Különben majdnem mindegyik forradalmi törvényszéki akta meg van s fel is olvasták. A fizetés egy részét Budapesten *Török Gábor*tól vette fel. Ezután a tanukihallgatásokat kezdték meg. A tanuk mindazok, akik abban az időben a forradalmi törvényszék előtt állottak, s ennek a történetét adják elő most is.

A tanukihallgatások után a perbeszédre került a sor, majd maga *Müller* mondott egy negyedórás védebeszédet. Ezután a bíróság kihirdette az ítéletet, mely szerint *Müllert* 2 évi fegháza és 3 évi hivatalvesztésre ítélte.

HIREK

Menekültek

és leszerelt tisztek elhelyezését vette kezébe négy hatalmas társadalmi egyesület: a gazdáké, a gyárosoké, bankároké és kereskedőké. Együttműködésükön legutóbb elhatározták, hogy a jövőben csak a tiszteket és menekülteket fogják mindenhová alkalmazni mindaddig, míg egyetlen kenyérrel veszített katonatiszt és egyetlen othonból kiűzött menekült lesz az országban... Szükséges-e méltatni ezt a nagy horderejű német elhatározást? Kell-e mondani, hogy a magyarság tradíciójához, magasztos fenkölt gondolkodásához mindenképpen illő e cselekedet? Olyan, amely méltó a nemzet elismerésére és örök háldjára... Hány reményét veszített, a sors szeszélyének kitéve, csüggedt, csalódott lelkű jó magyar fogja ismét honát lenni a házában, hány fogja hitét, erejét, bizalmát megtalálni polgártársaiban? Hányan fognak megnyugodott lélekkel, emelt fővel dacos homlokkal szembenézni az étellel, mely oly mostohán bánt eddig velük?... S mindez így természetes, így van jól. A társadalom segítsen azokon, akiket az ő büne, az ő hibája taszított a bizonytalanságba, a hontalan száműzetésbe. Segítsen úgy, ahogy tud: ez a kötelessége. Emberi és honfiai kötelessége...

— Az alispán szabadságon. Pákozdy Sándor, Hajdu vármegye alispánja csütörtökön kezdte meg 3 hetes szabadságát. Távollétében dr. Nábirczy Béla főjegyző helyettesíti.

— Szemle a városi könyvtárban. A könyvtárak és múzeumok országos tanácsának előadója, dr. Gulyás Pál szemlét tartott a városi könyvtárban, megvizsgálta a kezelést és teljes elismerését fejezte ki a tapasztaltak felett.

— Érdeklődnek az argolok. Budapestről jelentik, hogy Teleszky János volt pénzügyminiszter angol ipari körökkel tárgyalásokat folytat. Angol körök nagy érdeklődést tanúsítanak a magyar közgazdaság iránt s legújabbban a Budapesti Városi Villamos Vasutnál keresnek elhelyezkedést.

— Helyettesítések a városnál. A főispán Nagy Dezső állandósított napidíjast irtóki, Juhos Sándor és Pap József állandó napidíjasokat irtóki, Tóth Endre irtóki katonaiügyi segédnyilvántartói állásra, az ő helyére Balla Zoltán napidíjast az irtóki, Sebess Jenő szakdíjnosok a népjóléti hivatalnál II. osztályú irtóki, Kupinszky Sándort és Való Antal napidíjasokat pedig a munkásközvetítő hivatalhoz II. osztályú irtóki állásokba helyettesítette.

— Debrecen a múlt hónapban. A város közigazgatási bizottsága kedden délután 3 órakor tartotta rendes havi ülését Hubert Ottó főispán elnöklése alatt. A szakelődök terjesztették elő jelentéseiket a múlt hónapja állapotokról.

— Az anya- és csecsemővédelem. A vallás és közoktatásügyi kormány leküldte a városba a Stefánia-szövetség hozzá intézett beadványát, melyben örömmel veszi tudomásul, hogy Debrecen városa az anya- és csecsemővédőknek a városi alkalmazottak közé sorozta és fizetésükre gondoskodik, csupán azt kéri ki, hogy a védők felett a Stefánia-szövetség felügyeleti jogot gyakoroljon. Ennek fejében a szövetség anyagilag ösztönözni fogja a csecsemővédelem terheithez. A szövetség ajánlatát a városi tanács legközelebbi ülésén fogja tárgyalni.

— Nyomozás a szerelmi dráma ügyében. Mint tegnapi számunkban megírtuk véres szerelmi dráma színhelye volt a Merkur szálló. A tegnapi nap folyamán a rendőrség a szerelmi dráma hőseit hallgatta ki. Cs. K. sárándi lányka tagadta előbb, hogy ő okozta a tragédiát. Hallani sem akart arról, hogy ő lötte volna le Keserű Vince próba csendőrt, ám a rendőrség kihallgatta Keserűt, aki elmondta, hogy kérte a lány, hogy vegye el őt feleségül, ám ő erre nagyon dühös lett és távozni akart a szállóból. A lány sírni kezdett és kérte, hogy ne hagyja el, de ő mégis távozni akart. Épen elmenni készült, megcsókolta előbb a leányt, ki mikor ő az ajtóhoz ért, mintegy félméter távolságról kétszer rálőtt egy 10 milliméteres revolverből, mire Keserű összerogyott. Felolvasták Keserű vallomását Cs. K. előtt, ki aztán töredelmesen bevallotta, hogy tényleg ő lötte le Keserűt. A töredelmes vallomás folytán a rendőrség az előzetes nyomozást befejezettnek tekintette és a leányt átkísértette a királyi ügyészségre. Keserű Lajos állapota rosszra fordult s nem sok remény van életben maradásához.

— Nyugozás hirdmény. Felkértek tagaik közül azok, kik amerikai szeretet adományokra betérjésztettek, hogy csütörtökön, 7-én d. e. 10 órakor a titkári irodában jelentkezzenek. Einökség.

— A debreceni Kereskedelmi és Iparkamara az érdekeltség figyelmébe ajánlja, hogy a német birodalmi kormány diplomáciai ügyvivőnek Budapestre gróf Fürstenberg-Stammheim Ferenc Egon urat, eddigi budapesti főkonzult nevezte ki. Ennélfogva a budapesti német főkonzulátus eddigi hivatalos címzése helyett ezután „Németország diplomáciai képviselete” lesz használandó.

— Hatosági denaturált szesz az iparosok részére. A debreceni iparosok részére 40 hektoliter denaturált szesz érkezett. A szesz-utalványokat a szakosztályi elnökök állítják ki és a szeszt Békés Emil szeszkereskedő (Vörösmarthy-u.) osztja ki. Ára literenként 22 K üveg nélkül. Utalvány és szesz kiosztás e hó 7—18-ig bezárólag. Ipartestületi jegyző.

— Buza és rozs vetőmagot egyesületünknek jegyzett gazdákat felhívjuk, hogy minden 100 kg. buza árban 650 koronát, minden 100 kg. rozs után 550 koronát elszámolásra az egyesület titkári hivatalnál szombat délig sürgősen fizessék be. Ellenkeletben részére kiutalás nem történik. Minden egyes igénylő köteles a hatósági áron minden 100 kg. buza vagy rozs után 130 kg. árpat beszolgáltatni. — Debreceni Gazdasági Egyesület.

— Rendőri hírek. Lopások: Nagy József Honvéd-utcai lakostól Balogh József kocsisa ellopta sárga eszímáját. Az eljárás a tolvaj ellen megindult. — Györffy Aladár Bellegelő 174 szám alatti lakostól ismeretlen tettes nagymennyiségű T. I. K. I. és G. A. monogrammos fehérneműt lopott. Ugy a rendőrség mint a csendőrség nyomozza a tolvajt.

— Idősebb Kovács János festőművész kiállítását megnyitják október 9-én szombaton d. e. 10 órakor az uri kaszinó dísztermében. Feljártat Kossuth-utca 3. a volt Első Takarékpénztár kapuján.

— Hirdmény a fa- és szénárakról. Debrecen sz. kir. város faármegállapító bizottsága korábbi hirdményével kapcsolatban közhírré teszi, hogy a kiskereskedők által 50 kg.-nál kisebb tételekben forgalomba hozott aprított tűzifa, valamint a kisebb tételekben, csomagolatlan állapotban forgalomba hozott faszén tájékoztató árát a 7911—1920. M. E. számú kormányrendelet 1. §-hoz képest a következőképpen állapította meg: 1. Hasábfá: 1 kg. 1 K 70 f. Dorongfa: 1 kg. 1 K 60 f. 3. Botfa: 1 kg. 1 K 40 f. 4. Tuskófa: 1 K 40 f. 5. Rőzse: 1 kg. 1 K. Faszén: 1. darabos retortaszén kg.-ként 6 K 10 f. 2. darabos boksaszén (bűk gyertyánfából) kg.-ként 6 K 30 f. 3. darabos boksaszén (más fánemekből) kg.-ként 6 K 10 f. 4. porszén (bármely módon előállítva kg.-ként 5 K 85 f. Ezen tájékoztató árak a kihirdetés napján lépnek életbe. Fának és faszénnek kiesinyben való árusításával foglalkozó kereskedők (kiskereskedők) kötelesek ezen tájékoztató árakat feltüntetni jegyzéket üzletükben szembevető helyen és módon kifüggeszteni. A korábbi hirdményben említett büntető rendelkezések ezen hirdményben megállapított tájékoztató árak túllépőre is vonatkoznak. 1920 október 4. Debrecen sz. kir. város faármegállapító bizottságától dr. Tatay Zoltán tb. tanácsnok biz. elnök.

— Divatlapok nagy választékban, Elite 66 korona Antalfynál Szentanna- és Varga-utca sarok.

— „Hera előnyomda, kézimunka, fehérnemű-varroda” (Simonffy-u. 5.) elvállalja kézimunkák eladását, fehérneműk javítását. — Kolosné nyakkendő-terme ugyanott.

— Gumi harisnyát, sörvkötőt, egyentartót, mulábat, műkezet mint békében mérték után készíti Vitárius Sándor Debrecen, Piac-u. 16. Hol bőr- selyem- és cérna-kesztyű. Pólya-gumi gumi különlegessége, nadrádtartó friss anyagból érkezett.

— Október 1-től Kolosné nyakkendő-terme Simonffy-u. 5.

SPORT

A bajnokság állása. A vasárnapi mérkőzések után mindjában kezd kidomborodni a bajnokság állása. Első helyen a DEAC áll 3 mérkőzés után 5 ponttal, második a DVSC 2 mérkőzés után 4 ponttal, harmadik a NyTVE 3 mérkőzés után 3 ponttal, utána jön a DTE 2 mérkőzés után 2 ponttal, a DMTK 2 mérkőzés után 1 ponttal, Kisvárdá 1 ponttal, a KASE és Nnyomdászok pont nélkül.

Káldy Zsigmond, a DMTK agilis intézője lemondott tisztségéről. Utódját még nem választották meg.

Fővárosi eredmények. Nemzetközi mérkőzés. MTE Florisdorf AC 2 : 1. MTK Florisdorf 3 : 1. Bajnoki mérkőzések. MAC—BAC 2 : 0. III. ker. TVE VII. ker. TVE 2 : 2. FTC—Vasas 2 : 2. BTC—TTC 1 : 1. Törökvis 33. FC 2 : 0. BEAC—UTE 3 : 0.

KIS HIREK

Megsokalták a zsidókat már a prágai egyetemen is, ahová Magyarországról is sok kommunista zsidógyerek özönlött. Többek közt debreceni zsidó ifjúsókat is tudunk, akik a „fehér terror”-nak nevezett numerus clausus fenyegető veszedelme elől odavonultak. A cseh belügyminiszter most rendeletileg tiltja el a fólvetelüket a cseh egyemekre.

Több mint egy millió magyar szenved cseh zsebrák uralom alatt, még a csehek hivatalos kimutatása szerint is. — Hol vagy Wilson és hol van híres elved: a népek önrendelkezési joga?

A botbüntetésről szóló törvény mint 1920. évi XXVI. törvény cikk megjelent a hivatalos lapban. Felhőttekre 75 cm. hosszú és 2 cm. vastag mogyorófabottal mérik az igazságot, fiatalokra spanyolnád vagy más vesszővel olvassák ki. Nők botbüntetéssel nem sújthatók.

Bekövetkezett, amit megjósoltunk: már Bécsben is megalakult a „magyar” nemzeti tanács, a tőlünk megpattant zsidó firkaszokból, akik élénk összeköttetést tartanak fenn a pécsi jakhecekkel és auslagsgójokkal: a részeges Linderrel. A sajtót a nagy gondolkozó báró, a Hatvány (Deutsch) Lajbis, „a Lajosch der schreckliche” képviseli, Göndör (Krausz) Ferenc (Náthán) és Gábor (Greiner) Andorral egyetemben.

A zsidók garázdálkodása már a horvátokat is arra kényszeríti, hogy védekezzenek ellenük. Ezért magyar mintára megalakult az ébredő horvátok egyesülete. Az egyes városokban már folyik a szervezkedés.

Imádkozt nagyszövetségesünk gyalogsági és tüzérségi löszert küld Csehországba, a vörösödő testvéreknek. Legújabbban négy vaggont tartóztattak fel, melyen „ócska vas”-nak volt jelezve a veszedelmes német portéka.

A nagy regényíróról: Anatole Francról nemrég az a hír járta, hogy súlyos beteg. Most azt jelenti a táviró, hogy házasodik, még pedig nagyon fiatal lányt vesz nőül. — Ugy látszik, az agg író csakugyan — nagy beteg.

Törvénykezés

Az Arany Bika szocializáló az ötös tanács előtt

Felmentették mind a három vádlottat

Zsufolásig megtelt ma ismét a törvényszéki tárgyalóterem a szenzációéhes hallgatósággal. Három intelligens és közismert ember ült ugyanis a vádlottak padján, nevezetesen Cserkő Jenő, a Magyar általános hitelbank tisztviselője, Springer József magántisztviselő és Neumann Sándor. Cserkő zsarolással, Springer és Neumann zsarolással és orgazdasággal voltak vádolva, minthogy Cserkő az Arany Bika szálló pénztári készletét a direktorium utasítására lefoglalta s a Hitelbanknál letétbe helyezte, Springer és Neumann pedig az Arany Bika szállóban a leltározásnál vettek részt és fizetést is vettek fel.

Elnök Benkő Lajos volt, a vádat Baróthy Zoltán képviselte, míg a védelmet dr. Hódy Béla, Polgár Dániel és Kis Sándor ügyvédek látták el.

A vádirat felolvasása után elsőnek Cserkőt hallgatták ki, aki nem érzi magát bűnösnek. Előadja, hogy őt a direktorium küldötte ki az Arany Bika szállóba s a terror hatása alatt vállalta a feladatot.

Springer és Neumann szintén nem érzik bűnösnek magukat. Springer előadta, hogy ő állás nélkül volt a kommunélejen s akkor belépett a magántisztviselők együletébe s az küldte őt a Bika szállóba, ahol üzemi biztos volt s könyvelői munkát végzett. 1276 korona fizetést vett fel, a legnagyobb részét Németh Aladár maga ajánlotta fel neki.

Ezután a tanukat hallgatták ki. Dr. Keller József, a Hitelbank tisztviselője, Reich Viktor, Scher András bizonyították, hogy Cserkő a banknak 13 éven át közbeesülésben álló tisztviselője s most is az. sem kommunista, de még szocialista sem volt, sőt Karczag Gyulának, aki pedig igazi vérbeli kommunista, ő volt legerősebb ellenfele.

Németh András, Kovács Aladár és Németh Aladár tanuk mind azt bizonyították, hogy

Springer és Neumann hasznos munkát végeztek ott s ők örültek legjobban, hogy éppen őket küldték oda. Ezután a perbeszédre került a sor. Baróthy ügyész a vádlottak megbüntetését a védőügyvédek pedig felmentő ítéletet kértek. A bíróság rövid tanácskozás után kihirdette az ítéletet s mindhárom vádlottat az ellenük emelt vádak alól felmentette.

§ **Elítelt politikai nyomozó.** Szatmári István asztalossegéd, aki a proletárdiktatura alatt politikai nyomozó volt, állt ma a gyorsított ötös tanács előtt gazdasággal vadolva, mert két ízben 1000 koronát, egyszer 3000 koronát, egy ízben meg Nagy Lajos utján 300 koronát vett fel fizetés gyanúja. A vádlott kijelenti, hogy nem érzi magát bűnösnek s a 3000 korona felvételét is tagadja.

Benkő elnök: Mi volt a maga feladata a proletárdiktatura alatt?

Szatmári: Hát kémelettük az urí osztályt, meg hogy mi történik a városban!

Kondor Kálmán főszámvévő, az egyetlen tanu, aki felmutat egy nyugtát, amelyet Szatmári írt alá. A bíróság megállapítja, hogy az aláírás nem egyezik Szatmári aláírásával. Ezután Baróthy kir. ügyész mondja el vádbeszédét s az egyik vádat eljéti. Kis Sándor dr. védőbeszéde után az elnök kihirdette az ítéletet, mely szerint Szatmárit gazdaság vétsége miatt 3 hónapi fegyházra ítélte, abból azonban 1 hónapot kitöltöttnek vettek.

Hirdetését

d. u. 2 óráig adjabe

HAJDUFÖLD

kiadóhivatalába

(Piac-u. 59.) ha azt

akarja, hogy masnap

ezren és ezren olvassák!

Színház

* Válás után A francia parüssista iskola egyik nagyszerű tagjának A. Bisson (Les surptises du divorce) Válás után című darabját újította fel hétfőn este Kardoss színtársulata. Noha a darab nem bír megfelelő irodalmi értékkel, mégis elegendő arra, hogy a közönség végig kacagja a csupa ötletekkel feltöltött darabot. Meséje egy házassági évforduló a szereplők helytelen és szerencsétlen forgatódásai. A darabon egész este jól kacagott a kevés számu közönség. A szereplők közül Sigei Jenő Bourganoff fűszerkereskedő szerepében remek kalmárverő papát játszott. Helyes lánya volt Turay Lenke. Egyed Lenke és Heltay Andor újra tanujelét adták, hogy elsőrendű komikummal rendelkeznek. Uta sv. Ida nem érezte magát otthonosan a színpadon és ez érezhető volt játékán. Jók voltak még Mátray Jenő, Rónay Viktor s a többi szereplők is. Általában a rendezés, az előadás jószágához járulva a díszletek nagyszerűsége, élvezetes estét kaptunk.

* Szombaton megnyitják a Vig-zi ház. Dr. Márfy Károly magas irodalmi és művészi színvonalon álló kabaré- és hangverseny műsorral lép a közönség elé. Volt alkalmunk beszélgetést folytatni az ambiciózus igazgatóval, aki jövő terveiről és kilátásairól úgy nyilatkozott, hogy semmi áldozattól nem riad vissza, hogy a finom ízlésű, műértő debreceni közönségnek a tetszését megnyerje. Főrendezőnek sikerült megnyernie Szemere Gyulát, aki a fővárosi Apolló-kabarárnak volt főrendezője. Állandó tagjait is kizárólag elsőrendű fővárosi művészekből válogatta ki, s gondoskodott állandóan vendégszereplő színpadi kiválóságokról. — Már eddig is biztosítva van Lábass Juci, Székelyhidú Ferenc és neje Marschalkó Rózi m. kir. operaházi tagok és a Góth pár vendégszereplése, kiket követ majd az Ocskay-pár, Honthy Hanna, Rózsahegyí Kálmán.

A társulat állandó tagjai között van Berký Kató, Bartkó Etus, Kovács Lilly, Balogh Juci.

Krajnih Mária, Anday Ella, Székely Stefi, Szánthó Mariska, Kabók Győző, Iványos Miklós, Jávor Antal, Erney János, Horthy Sándor és a zsemlis karmester: Maly Károly.

A szegont a Liptay Imre *Kegyelmes uram* c. bohókás egy felvonásosa nyitja meg és a *Majoreszkó* c. énekes játék.

A helyarákra vonatkozólag úgy nyilatkozott az új igazgató, hogy azokat nem emeli, hogy a közönség aránylag olcsón juthasson neves szórakozáshoz, pl. a zsöllye ára az első sorban 23 korona lesz, vigadmi adóval együtt. Jegyek már ma válthatók a *Bodogh-cukrászdában* ugyanazon áron, mint az esti pénztárnál.

A színházak és mozgószínházak közleményei

Ma szerdán, október 6-át ünnepli a Csokonai színház. C) bérlethen a nagyhatású Sylvio kapitány kerül színpadra. Ezt megelőzőleg Szendrő Gyula előadja az „Üzenet Erdélyből” és dr. Körössy Kálmán „Megyünk” c. gyönyörű költeményét.

Theatre pare lesz caütörtökön este a Csokonai színházban. A Heidelbergi diákélet c. végtelenül bájos színdarab felelevenítését érdekessé teszi Kardoss Géza színgazgató bemutatkozása, aki egyik legnagyobb sikerű szerepét, a hereget játsza. Rendezésben és kiállításban is új színeket kap a pompás darab, amelynek előadása iránt igen nagy az érdeklődés, úgy, hogy a jegyek egy részét már elővetében elkapták.

Aranyilla I Amerikai kalandor történet Peare White parádés szerepe ma utóljára az Apollóban. Jegyelővétél. Előadások 6 és 8-kor.

Lenkeffy Ica főszereplésével „Az arany szemű hölgy” című kalandortörténet mutatja be az Uránia, meglepően szép felvételek — érdekesítő történet és Lenkeffy Ica művészi játéka nagy értékűvé teszik ezt a filmet. Előadások 6 és 8-kor.

Jókai Mór Lélekidomár című regényének befejező második részét esütörtökön mutatja be az Uránia. Jegyelővétél.

Cesarina a világ urnője minden idők leghatalmasabb kalandor filmje. Mia May a főszerepben.

Szabó János

uri szabósága és egyenruházati cikkek raktára Püspöki palota. (Nagytemplommal szemben.)

Eladó ház

Szent Anna-utcán több rendbeli lakás fűszerüzlettel és nagy jövedelemmel. Dezső László íródjaja Maróthy György-utca 19. szám.

A KERESZTÉNY MAGYARSÁG NAGYBANKJA A

MAGYAR faj régi, évszázados törekvés, az önálló, hatalmas

NEMZETI állam kiépítését akarja és ennek elérésére a keresztény **GAZDASÁGI**

erők egyesítését tűzte ki céljául. Ezért minden keresztény magyar a

BANK támogatását tartsa hazafias kötelességének.

Tervezett alaptőke **EGYSZÁZMILLIÓ KORONA.**

Részvények 105.- korona árban jegyezhetők

a **Gazdasági Takarékpénztárnál**

: Debreczen, Király-utca 2 szám. :

Lovat vállalok

2 darabot tartásra és használatra kitűnő legelő és széna etetéssel. Dezső László Maróthy György-u. 19.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Családi ház
november 1-re beköltözhető három szobás lakással, melléképítményekkel nagy kerttel eladó. — Széchenyi kert Erőss Lajos-u. 8.

Eladó
6000 cement téglá, 2 nagy tokos ajtó és 2 vaskályha, továbbá Kuruc u. 110 szám alatt mintegy 20 0 drb. téglá. Vár-u. 8.

Koros Sándor
fővárosi szabó helyében Piac-u. 69. Saját készítésű elegáns férfi bitonyok kapasték

Kováry és Altmann
szűcsök, Piac 42. Pannónia ösű let. Bármilyen szakmába való munkát pontosan és jutányosan készítenek.

Eladó
8 család méh 20 országs n. kerettel telelérsre bőséges mézzel, családonként 2500 koronáért. Cim: Szilágyi asztalos Kaba.

Menekült
németnyelv tanító urí családnál német nyelvet és beszédet sikerrel tanít koszt és lakás ellenében. Ajánlatot „Német nyelv” jelígre kiadoba.

FORGÁCS I.
művés Bádogos-u.

Bélyeggyűjtes veső-intézet
PAULÓ I.
Batthyányi-u. 22. telefon: 4365.

Női, férfi és gyermek harisnyák, zsebhendők cérna, cipőfüzők, lámpabelek cérnaárak, rövid, díszmü és nürnbergi árak legolcsóbb bevásárlási forrása
Csillag Adolf
rövidáru nagykereskedése Bádogos-u. szám.
Cigaretlapapírok és hüvelyek nagybani raktára.

A „KERESZTÉNY PATERMÉLO SZÖVETKEZET” TAGJAI
Tűzifára
rendelést eszközölhetnek állandóan ugy hasáb mint aprított állapotban minden mennyiségben, előleg befizetésekkel elfogadok, új tagokat felveszek, a szállítást e hó 20-án kezdötét veszi.
Polyánszky Oreszt tűzifa és szén kereskedő :-
Piac-utca 58. és Szoboszlai-ut 1.
181. TELEFON 182.

Házárverés!

Debreczen város Árvaszékének 7668/1920. áu. sz. határozata folytán a Major János és Major Gábor tulajdonát tevő Debreczenben. Timár-utca 30. sz. házastelek **1920 október 8-án, déle 6t 10 óraker** Debreczen város Árvaszékénél (Csapó-utca 19. szám) Dr Kiss Sándor tb. ülnök hivatalos helyiségében árverésen eladatik.

Árverési feltételek Debreczen város Árvaszékének közgyámi hivatalában (Csapó-utca 19. szám) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Városi Árvaszék.

Férfi és női szövet ujdonságok érkeztek
Koros Sándor üzletébe.

Saját érdekében teszi, ha mielőtt vásárlásait eszközli, megtekinti raktáromat Piac-u. 69. alatt, hol a legfinomabb férfi és női argol szöveteket, ugyszintén mindenféle bélesárukat és szabókelléket legolcsóbb árban beszerezhet.

Fejős teheneket

vállalok őszi legelőre esetleg teletetésre is, sertéseket pedig felestartásra, Dezső László Maróthy-u. 19.